

Leerlingen die zich emotioneel verbonden voelen met de school zijn minder geneigd om te spijbelen en halen betere resultaten. Ook in de begeleidingstrajecten, waar vele jongeren naar worden doorverwezen, is verbinding essentieel. Maar hoe kun je als leerkracht of begeleider de noodzakelijke verbinding creëren, zodat de jongeren verdere stappen zetten in hun traject? We laten ons in dit rondetafelgesprek inspireren door de expertise hierover binnen Word Wijs, het Steunpunt Leerrecht-Leerplicht en vzw Jong. We wisselen ervaringen uit over wat werkt en denken na over hoe dit vertaald kan worden naar de school- en begeleidingspraktijk.

Sprekers

- Thomas Ryan, trajectbegeleider en coach trajectbegeleiding, [vzw Jong](#)
- Gerben Notenbaert, trajectbegeleider en jeugdwelzijnswerker, vzw Jong
- Simon Plets, coach [Steunpunt Leerrecht-Leerplicht](#), TOPunt
- Els Van Hyfte, [Word Wijs](#), TOPunt

We wisselden uit over hoe je verbinding kan maken met jongeren aan de hand van 10 tips. De 10 tips werden geformuleerd vanuit ervaringen in het 1 op 1 werken met jongeren in een moeilijke situatie, maar zijn ook breder toepasbaar. In onderstaand verslag vind je bij elke tip enkele voorbeelden van wat aan bod kwam.

1. Ontvang jongeren warm

- Breek eerst het ijs. Haal bijv. samen een drankje.
- Stel jezelf voor. Maak kennis met elkaar, ook in de klas.
- Doorbreek de “rush” van de dag bij jongeren en jezelf.
- Toon interesse, zo krijg je ook interesse.
- Pas je aan aan de specifieke jongere(n) met wie je het gesprek aangaat.
- Zit in een 1 op 1 gesprek naast elkaar om het gesprek te voeren. Zo vermijd je het wij-zij verhaal.

2. Wees authentiek en open

- Wees eerlijk. Stel jezelf kwetsbaar op, bijv. ik heb een mindere dag. Blijf jezelf.
- Deel iets van jezelf. Dit maakt de stap kleiner voor jongeren om ook iets te delen.
- Non-verbale communicatie spreekt ook.
- Zoek naar evenwicht. Bijv. op school: leren en competenties ontwikkelen versus verbinding maken.
- Durf ook zeggen: ik weet het niet. Samen kan je komen tot antwoorden.

3. Luister en kijk naar jongeren

- Luister, kijk, voel en benoem ook. Vraag: waarom zeg je dat? Beluister het verhaal bij bijv. de schoolloopbaan.
- Spreek niet over, maar met jongeren.
- Ga bij moeilijk gedrag op zoek naar wat er achter het gedrag zit. Benoem ook letterlijk het gedrag dat je ziet of de emotie. Dat helpt om te ontladen (cf. LSCI).
- Benoem positieve dingen die je ziet. Hervertaal. Dit werkt versterkend.
- Luister bij de zoektocht naar een stageplaats bijv. ook naar de interesses van jongeren buiten de school. Bijv. administratie in een BMW-garage voor iemand die een opleiding adminiastraite volgt en interesse heeft in auto's.

4. Vertrek vanuit de sterktes van jongeren

- Elke jongere heeft kwaliteiten. Belicht die ook. Dit biedt vaak een opening om een andere kant op te gaan.
- Maak dingen zichtbaar, visueel. Noteer bijv. sterktes. Of benoem sterktes via SMS of whatsapp.
- Geef feedback volgens het sandwichprincipe (sterkte – werkpunt – sterkte).
- Zie ook de kleine dingen. Erken de kleine veranderingen. Bijv. op tijd op school, netjes aangekleed. Bouw stapsgewijs op. Jongeren in een negatieve spiraal zien hun kleine successen niet meer.

5. Geef jongeren eigenaarschap

- De jongere is eigenaar van het traject. Bekijk wat de jongere alleen kan, hoe hij/zij dat kan aanpakken of wat best samen kan.
- Betrek de jongere in hun traject. Laat hen bijv. meelesen op de computer. Zet ze in CC bij mails.

6. Leer de leefwereld van de jongere kennen

- We leven allemaal in bubbels. De leefwereld van jongeren leer je kennen door ook eens aanwezig te zijn in hun leefwereld. Dan pas krijg je meer inzicht in bijv. hun thuiscontext. Verken hun interesses. Speel hierop in in de klas.
- Een valkuil is: hoe ver ga je mee? Leerkrachten weten niet altijd de weg naar de juiste begeleiding of hulpverlening. Toch is het echt belangrijk om andere professionals te betrekken. Ieder heeft zijn rol en expertise.

7. Kijk samen naar toekomst

- Kijk samen wat het doel is en houd het realistisch.
- Maak een stappenplan. Wat is de eerste kleine stap?
- Maak een tijdslijn. Hoe ging het in het verleden? Wat werkte toen? Wat werkt nu wel of niet? Wat is hun droom naar de toekomst?

8. Durf op de rem staan.

- Als je er zo dicht opzit dat je niks meer ziet, dan moet je een stap terugnemen. Lukt dat niet? Zoek dan iemand die je kan betrekken. Doe dit steeds samen met de jongere.
- Bewaak het helikopteroverzicht.
- Neem tijd om samen het proces te lopen.
- Soms kan je ook iets creatiever zijn met bijv. de invulling van lestijden.

9. Neem het netwerk van de jongere mee

- Breng het netwerk van de jongere in kaart. Is er een gemis? Iets wat we samen kunnen versterken? Welke invloed heeft het netwerk?
- Maakt ook connectie met het netwerk van de jongere. En betrek de jongere hier ook steeds bij. Zoek een gemeenschappelijk doel.

10. Vertrouw op elkaar

- Wees duidelijk over je rol, over wat je wel en niet kan doen, wanneer je moet doorverwijzen. Zeg wat je doet en doe wat je zegt.

- Vertrouw op elkaar als partners. Zorg voor een warme overdracht. Werk samen. Het is geen estafette.
- Spreekt een jongere blijvend negatief over een andere partner? Ga dan samen het gesprek aan.
- Je bent niet onmisbaar in iemand zijn leven. Werk netwerkverbredend.
- Wees ook eerlijk naar jongeren toe als je bepaalde zaken al weet. Jongeren moeten soms al te vaak hun verhaal doen waardoor ze “hulpverlenersmoe” worden.

Kanttekening: als leerkracht werk je niet 1 op 1 en dat is wel moeilijker.

- In hoe je jongeren verwelkomt, oogcontact maakt, vragen stelt, feedback geeft ... kan je een belangrijk verschil maken!
- Heel belangrijk is ook nieuwe kansen geven. Morgen is een nieuwe dag. We laten het achter ons.
- De proactieve cirkel is een interessante methodiek om respectvol en aandachtig naar elkaar te luisteren in de klas.